

Даниял кітабы - Жүз тоқсан алтыншы бөлім

*Пайғамбарлық параллельдер мен Құдайлық қапалану: Аян 10-тағы
Құдайдың соңғы күндердегі халқының аяндық жолы*

Jeff Pippenger

2024-04-27

Аян кітабының оныншы тарауында, бірінші және екінші періштелердің хабарларының тарихы бейнеленген жерде, Құдайдың ақырғы күндердегі халқының белгісі ретінде Жоханға өзі рәміздік түрде бейнелейтін тарихта көңіл қалушылық болатыны алдын ала айтылды; әрі сол көңіл қалушылық — миллериттердің түсінігінен олардың сенімін сынау үшін мөрленіп қойылған бірінші және екінші періштелер тарихының бөлігі еді.

Сонда мен көктен естіген дауыс тағы да маған тіл қатып: «Бар да, теңіз бен жер үстінде тұрған періштенің қолындағы ашық тұрған кішкене кітапты ал»,— деді. Мен періштеге барып: «Кішкене кітапты маған бер»,— дедім. Сонда ол маған: «Оны ал да, жеп қой; ол сенің ішінді ащы етеді, бірақ аузыңда балдай тәтті болады»,— деді. Мен періштенің қолынан кішкене кітапты алып, жеп қойдым; ол аузымда балдай тәтті болды, ал оны жеген бойда ішім ащы болды. Аян 10:8–10.

Оныншы аятта Жохан қолында кішкене кітабы бар құдіретті періште түскен 1840 жылғы 11 тамыздан бастап, 1844 жылғы 22 қазандағы Ұлы Күйінішке дейінгі тарихты бейнелейді. Осы тарихты рәміздік түрде бейнелеместен бұрын, оған көктен естіген «дауыс» былай деп хабарлайды: кішкене кітапты жеген кезде, ол «ішінді ащы қылады, бірақ аузыңда балдай тәтті болады». Ащы күйініш — миллериттердің сенімін сынаған нәрсе болды, әрі сол күйініш келмей тұрып, олар үшін ол туралы білу ең дұрыс болмас еді; ал Жохан бірінші және екінші періштелердің хабарларының тарихы болып табылатын оқиғалардың желісіне қатысты деректерді білуге міндетті соңғы күндердегі халықты бейнелейді.

Сол қасиетті тарих соңғы күндердегі халықтың басына бір сынақ түсетінін көрсетеді; әрі ол сынақ олар үшін сынақтан бұрын түсінуі ең жақсы болмайтын бір нәрсеге негізделетін еді. Алайда бұл миллериттердің дәлме-дәл бастан өткерген тәжірибесінің өзі емес, дегенмен ол бірінші және екінші періштелер бейнелейтін оқиғалар желісінің сипатталуымен толық сәйкес келді, өйткені жеті күркіреу де «өз ретімен ашылатын болашақ оқиғаларды» білдіреді.

Миллериттердің іргелі тарихын білу талап етілгенімен, Құдайдың соңғы күндердегі халқы Миллериттермен бірдей оқиғалар желісін жүзеге асыратын еді; бірақ Миллериттерді сынаған нәрсе — олар үшін оны алдын ала білмеу әлдеқайда игілікті болған — басқа бір сынақ болар еді; бұл сынақ Яһуда руынан шыққан Арыстан Иса Мәсіхтің Аянын ашу үшін мөрін бұзатын уақыт таяп келгенге дейін мөрленіп тұрған бір элементтің нәтижесінде пайда болды; бұл жайт Даниял 11-тараудағы қырықыншы аяттың жасырын тарихында орын алады.

Мөрмен бекітілген нәрсе Құдайдың соңғы күндердегі халқын сынау үшін белгіленген еді, әрі бұл сынақ миллериттер сыналған межемен сәйкес келуге тиіс болатын; өйткені Миллериттер тарихындағы алғашқы орындалуда болсын, не соңғы күндердегі ақырғы орындалуда болсын, жеті күн күркірі «оқиғалардың айқын баяндалуы» еді, олар «өз ретімен ашылатын» болатын.

Көпшілік кеңінен аңғармай келген жайт мынау: Жохан 1840 жылғы 11 тамызда кішкентай кітаппен Мәсіхтің түсуінің тарихын 1844 жылғы 22 қазандағы Ұлы Түңілуге дейін бейнелегеніндей, дәл сол тарих 1844 жылғы 19 сәуірде екінші періштенің түсуі арқылы да бейнеленді. Бірінші түңілуді Жоханның түңілуі ретінде түсінуге болады: ол 1840 жылғы 11 тамызда кішкентай кітапты жеп болған соң, 1844 жылғы 19 сәуірде түңілуге кезікті. Сол түңілу келгенде, екінші періште қолында «жазуымен» түсті.

«Жерге түсу үшін тағы бір құдіретті періште жіберілді. Иса оның қолына бір жазуды ұстатты, ал ол жерге келгенде: “Бабыл құлады, құлады”, — деп айқайлады. Сонан соң мен тағы да үміті үзілгендердің көздерін көкке көтеріп, Иелерінің келуін сеніммен әрі үмітпен күтіп тұрғанын көрдім. Бірақ көпшілігі, ұйқыда жатқандай, меңіреу күйде қала бергендей көрінді; дегенмен мен олардың жүздерінен терең қайғының ізін көре алдым. Үміті үзілгендер Жазбалардан өздерінің аялдау уақытында екенін және аянның орындалуын шыдамдылықпен күтуге тиіс екенін көрді. Оларды 1843 жылы өз Иелерін күтуге жетелеген сол дәлелдер 1844 жылы да Оны күтуге итермеледі. Алайда мен көпшіліктің 1843 жылғы сенімдерін сипаттаған сол жігерге ие болмағанын көрдім. Олардың түңілуі сенімдерін бәсеңдетіп жіберген еді». Early Writings, 247.

Жохан оныншы тарауда бейнелейтін Миллериттер тарихы — бірінші періштенің де, сондай-ақ екінші періштенің де тарихы. Бірінші періштенің хабармен түсуі және екінші періштенің хабармен түсуі — екеуі де түңілумен аяқталған, өздеріне тән тарихтардың басталуын белгілейді, дегенмен Жохан бұдан да тікелей түрде осы екі періштенің бүкіл тарихын бейнелеп тұр. Тіпті 1844 жылғы 22 қазаннан кейін, үшінші періште хабармен келген кезде де, 1863 жылғы бүліктің әкелген түңілуі хабармен басталып, түңілумен аяқталатын кезеңнің үшінші куәлігін береді.

2020 жылғы 18 шілдедегі үшінші періште қозғалысының алғашқы түңілуі миллершілердің алғашқы түңілуіне пара-пар еді. Бір ақиқат мөрленіп қойылды; дәл сол сияқты, миллершілердің алғашқы түңілуін туғызған кейбір мерзімдік есептердегі қателіктің үстінен Жаратқан Ие Өз қолын жауып ұстап тұрғандықтан, 1844 жылғы ақиқат та мөрленіп қойылған еді. Кейінірек әлгі қателік түсінілген кезде, Яһуда руының Арыстаны Өз қолын алып тастағандай, сол қателік те мөрінен ашылған болды. 2020 жылғы 18 шілдедегі қателік Оның қолының 1844 жылғы 22 қазанда, Ол: «уақыт енді болмайды», — деп жариялаған сәтте көтерілгенін мойындаудан бас тарту салдарынан пайда болды.

Бұл бірінші періштенің алғашқы түңілуіне қатысты Филадельфиялық қозғалыс болсын, не үшінші періштенің Лаодикиялық қозғалысының алғашқы түңілуі болсын, Оның қолы жол белгісін білдіреді. 1844 жылғы 19 сәуірде және 2020 жылғы 18 шілдеде түңілу сейілу уақытын туғызды. 1840 жылғы 11 тамызда немесе 2001 жылғы 11 қыркүйекте жиналғандар

бытырап кетті, содан кейін Мәсіх Өз халқын екінші рет жинай бастады.

Ол 2001 жылғы 11 қыркүйектен бастап бір халықты жинап келді, өйткені Мәсіхтің шомылдыру рәсімі бейнелейтіндей, Құдайлық рәміз төмен түскен кезде ғана Ол Өзінің шәкірттерін жинай бастайды, одан бұрын емес. Содан кейін, бір бытыраудан соң, Мәсіх Өз халқын екінші рет жинайды. Мәсіх Өзінің шәкірттерін шомылдыру рәсімінен бастап жинады, ал айқыш туғызған бытыраудан кейін, Ол Өзінің шәкірттерін екінші рет жинай бастады. 2023 жылғы шілдеде басталған екінші рет жинаудың пайғамбарлық ақиқаты 2020 жылғы 18 шілдеде мөрленіп қойылған нәрсенің бір бөлігі болған еді, дегенмен ол Миллериттердің тарихының бір қыры екені анық еді.

Даниял 11-тараудың қыркыншы аятында түпсіз тұңғыықтан шыққан аң 2020 жылы жердегі аңның екі мүйізін де өлтірді. 2023 жылдың шілде айында Жаратқан Ие ақырзаман халқын екінші рет жинай бастады. Жинау үдерісі қасиетті Миллерит тарихының аясында бейнеленген, әрі сол тарихта Өз халқын екінші рет жинаудың екі тарихи куәлігі бар. Жинау үдерісі 2023 жылдың шілде айына дейін мөрленіп қойылған пайғамбарлық құрамдас бөлік болып табылады. Өз халқын екінші рет жинау ісі жетінің бірінен шыққан сегізінші президенттің екінші сайлануының дәл алдында, яғни Украина соғысы тарихы барысында орындалады.

1840 жылғы 11 тамызда Жаратқан Ие миллериттік қозғалысты жинады, әрі Ол бұл жиналысты 1842 жылдың мамырында жарияланған 1843 жылғы кестенің енгізілуімен белгіледі. Сол кесте іргетастық хабарды бейнеледі, өйткені сол кезде Ол миллериттік ғибадатхананың іргетасын қалап жатқан еді. Аян кітабының оныншы тарауындағы періштенің 1840 жылғы 11 тамызда түсуі Мәсіхтің шомылдыру рәсімімен параллель, ал бұл, өзге жайттармен қатар, Мәсіхтің Өз шәкірттерін таңдай бастауының басталуын белгіледі.

“Жохан, Өндірей және Шимон, Філіп пен Натанаил шақырылғанда, христиан шіркеуінің іргетасы қалана бастады. Жохан өз шәкірттерінің екеуін Мәсіхке бағыттады. Сонда солардың бірі — Өндірей — өз бауырын тауып, оны Құтқарушыға шақырды. Одан кейін Філіп шақырылды, ал ол Натанаилды іздеп кетті.” *The Desire of Ages*, 141.

1798 жылғы ақырзаман уақыты басталған кезден 1840 жылғы 11 тамызға дейінгі Уильям Миллердің еңбегі Жақия Шомылдырушының еңбегін бейнеледі; бірақ Аян кітабының оныншы тарауындағы періште, Мәсіхтің шомылдыру рәсімінен өткен сәтінде Киелі Рухтың түсуі арқылы бейнеленгендей, төмен түскен кезде, Иеміз Өзінің іргетастық шәкірттерін «жинады». Осы екі куәлік Мәсіхтің соңғы күндердегі халқын 2001 жылғы 11 қыркүйекте, Аян кітабының он сегізінші тарауындағы періште төмен түскен кезде, жинағанын айқындайды; алайда миллершілердегідей, олар мөрленіп қойылған жеті күркіректің бір бөлігі арқылы сыналуы тиіс еді, содан кейін Иеміз Өз халқын екінші рет жинайтын еді.

Құдайдың соңғы күндердегі халқының екінші жиналуы Даниял кітабының он бірінші тарауының он бірінші аятының дәл ең соңында бейнеленген тарихта, Путиннің Украинаға қарсы жеңісінің дәл алдында және Ресей мен Путиннің пайғамбарлық куәлігі аяқталатын он екінші аяттың дәл алдында басталды. Сондықтан Даниял кітабының он бірінші тарауының

он бірінші аяты Аян кітабының он бірінші тарауының он бірінші аятымен сәйкес келеді, өйткені дәл сол жерде екі куә қайтадан тірілтіледі.

Қасиетті миллериттік тарихта Ие 1844 жылғы 19 сәуірдегі көңіл қалушылықтан кейін Өз халқын екінші рет жинай бастады, ал сол кезде Ие Өз халқын жинау үшін қолданған нәрсе — олардың Матайдың жиырма бесінші тарауындағы он қыз туралы астарлы әңгіменің кідіріс уақытының, сондай-ақ Хабаққұқтың екінші тарауының орындалуын бастан кешіріп жатқанын мойындауы еді. Миллериттер өз жағдайын танып, қайта оралуы үшін, олар Құдайдың пайғамбарлық Сөзінде өздерінің бейнеленгенін тануға тиіс болды. Олар өздерін Құдайдың халқы деп, ал Құдайдың халқы екендерін тек жария түрде мойындайтындардан өзгеше екенін көруге мұқтаж болды. Ол көңілі қалған халқын жинай отырып, басқа ұлттарға көтерілетін тудың бейнесін көрсетіп тұрды; осылайша Ол Өзінің шынайы, бірақ көңілі қалған халқы мен тек солаймыз деп мойындайтын халқының арасындағы айырмашылықты айқындай түсті.

Сол күні Ессейдің тамыры халықтар үшін ту болып тұрады; халықтар соған ұмтылады; әрі оның тынығу орны даңқты болады. Сол күні Жаратқан Ие өз халқының тірі қалған қалдығын — Ассурдан, Мысырдан, Патростан, Куштан, Еламнан, Шинардан, Хаматтан және теңіз аралдарынан — қайтарып алу үшін, Өз қолын екінші рет созады. Сонда Ол халықтар үшін ту көтеріп, Израилдің қуғындалғандарын жинайды және Яһуданың бытырап кеткендерін жердің төрт бұрышынан бір жерге топтастырады. Ишая 11:10–12.

Еремия пайғамбар 1844 жылғы 19 сәуірде үміті ақталмай қалғандарды бейнелеген кезде, ол 1843 жылғы орындалмаған болжамды Еремия арқылы бейнеленгендердің жалған пайғамбарлар екендігіне дәлел ретінде пайдаланған «мазақтаушылардың жиналысымен» енді өзін байланыстырмайтынын білдірді.

Мазақ етушілердің жиналысында отырған жоқпын, қуанған да жоқпын; Сенің қолыңның әсерінен жалғыз өзім отырдым, өйткені Сен мені ашу-ызамен толтырдың. Еремия 15:17.

«Мазақтаушылардың қауымы» Еремия бейнелегендерді қуып шыққан еді.

«Көптеген адамдар сенбейтін бауырластары тарапынан қуғындалды. Шіркеудегі өз орындарын сақтап қалу үшін кейбіреулер өз үміттері жөнінде үнсіз қалуға келісті; ал басқалары Құдайға деген адалдық өздеріне сеніп тапсырылған ақиқаттарды осылай жасыруға тыйым салатынын сезінді. Мәсіхтің келуіне сенетіндерін білдіргендері үшін ғана шіркеу қауымдастығынан аластатылғандар да аз болған жоқ. Сенімдерінің осы сынағын көтергендер үшін пайғамбардың мына сөздері аса қымбат болды: “Сендерді жек көретін, Менің атым үшін сендерді аластайтын бауырларың: Жаратқан Ие мадақталсын, — деді; бірақ Ол сендердің қуаныштарың үшін көрінеді, ал олар ұятқа қалады”. Ишая 66:5.» Ұлы тартыс, 372.

Жаратқан Ие басқа ұлттарға ту көтерген кезде, бұл Ол Өз халқының қалдығын, яғни Израилдің қуғынға түскендерін, жинау үшін қолын екінші рет созған уақытта жүзеге асады. Олар енді «мазақ етушілердің жиналысында» отырмайтындар.

«Есейдің тамыры» — екі қан тегінің нышаны: бірі яһудиліктен, екіншісі яһудиліктен тыс жатқан қан тегімен ұштасқан; және ол Иса Мәсіхтің қан тегін ғана білдірмей, Құдайлықтың адамзатпен қосылуының да нышаны болып табылады. Өйткені көтерілген ту Құдайлықтың адамзатпен қосылуының күйі мен тәжірибесіне мәңгілікке мөрленген халықты білдіреді; бұл сондай-ақ Даниял кітабының он бірінші тарауының оныншы аятында «қамал» нышаны арқылы да бейнеленген. Оныншы аятта жүз қырық төрт мыңның мөрлену уақыты «қамалдың» пайғамбарлық түсінігі арқылы меңзеледі, ал ол — бас. Он бірінші аяттың тарихында және Украин соғысында Жаратқан Ие көңілі қалған аластатылғандарды жинау үшін Өз қолын екінші рет созады.

Сондықтан Даниял 11-тараудың куәлігін құрылым ретінде алып, біз жексенбілік заңның дәл алдында папалықтың пайғамбарлық тарихқа сұғына енгенін анықтадық. Жетінің ішінен шығып, сегізіншіге айналған кезде және шіркеу мен мемлекетті біріктіру ісін бастаған кезде, Трамп арқылы бейнеленген республикалық мүйіздің қызметін көрдік. Бізде Макавейлер арқылы бейнеленген протестантизмнің безген мүйізінің желісі бар. Сол аяттармен бейнеленген сол бір тарихқа біз жеті күркіреудің желісін де қолданамыз; бұл сондай-ақ он қыз туралы астарлы әңгіменің желісі болып табылады, әрі онда жүз қырық төрт мыңның тәжірибесі, сондай-ақ шынайы протестанттық мүйіздің ісін айқындайтын үш періштенің желісі де анықталады. Сол тарихтағы шынайы протестанттық мүйізге қатысты оқиғалардың бірі — екінші жиналу.

Екінші жиналу екінші періштенің хабарының тарихында орын алды, сондай-ақ ол 1844 жылдан 1863 жылға дейінгі үшінші періштенің тарихында да орын алып, Иеміздің Өзінің шашыраған отарын жинау үшін қолын екінші рет созғанының Миллериттер тарихынан алынған екі куәгерін орнатты.

«23 қыркүйекте Жаратқан Ие маған Өз халқының қалдығын қайтарып алу үшін Өз қолын екінші рет созғанын көрсетті, әрі осы жинау кезінде күш-жігерді еселей түсу керектігін білдірді. Шашырау кезінде Израил соғылып, тоз-тозы шықты, ал енді, жинау кезінде, Құдай Өз халқын сауықтырып, жараларын таңады. Шашырау кезінде ақиқатты тарату үшін жасалған талпыныстардың әсері тым аз болды, өте аз нәрсе не мүлде ештеңе жүзеге асырды; бірақ жинау кезінде, Құдай Өз халқын жинау үшін қолын созған шақта, ақиқатты тарату жолындағы талпыныстар көзделген нәтижесін береді. Барлығы да істе біріккен әрі құлшынысты болуы тиіс. Маған көрсетілгендей, қазір, жинау кезінде, бізді басқаруы үшін мысалдарды шашырау кезеңінен алудың кез келгені қате еді; өйткені егер Құдай қазір біз үшін сол кезде істегенінен артық ештеңе істемесе, онда Израил ешқашан жиналмас еді». Early Writings, 74.

«Early Writings» еңбегінің қосымшасында Уайт ханым жоғарыда келтірілген түсініктемені былайша түсіндіреді:

«3. 74-беттегі Иеміз “Өз халқының қалдығын қайтарып алу үшін қолын екінші рет созды” деген көзқарас тек Мәсіхті күткендердің арасында бір кездері болған бірлік пен күшке ғана, сондай-ақ Оның Өз халқын қайтадан біріктіріп, қайта көтере бастағандығына қатысты». Early Writings, 86.

1840 жылғы 11 тамыздан 1844 жылғы 22 қазанға дейінгі кезеңді бейнелейтін жеті күн күркіреуінің қасиетті тарихы 1844 жылғы 22 қазаннан 1863 жылғы бүлікке дейінгі қасиетті тарихтың бейнесі болды. Жол үстіне жол қойылғандай, алғашқы тарих дана қыздардың көрнекі үлгісі болды, ал екінші желі ақымақ қыздардың көрнекі үлгісін көрсетті. Екі тарих та жеуге тиіс хабармен періште төмен түскен кезде басталды. Екі тарихтағы да періштенің келуі шашырауды туғызған сынақ үдерісін бастады, әрі 1849 жылға қарай Уайт әпкеге Жаратқан Иенің Өз қолын екінші рет тағы да созып жатқаны көрсетілді; бұл жолы Ол 1844 жылғы 22 қазанда шашырап кеткендерді қайта жинау үшін солай етті.

Олар Ұлы Түңілудің салдарынан бытырап кеткен еді; дәл сол сияқты, 1844 жылғы 19 сәуірде даналар да өздерінің алғашқы түңілулерінің нәтижесінде бытырап кеткен болатын. Екінші жиналу Иеміздің «Өз халқын қайтадан біріктіріп, қайта көтере бастағанын» айқындады. Екінші жиналу кезінде Иеміздің ісі хабардың төңірегінде бір-бірімен біріккен, әрі адамдық болмысы Оның Құдайлық болмысымен біріккен туды көтеруді қамтиды. Тудың мақсаты — Құдайдың басқа отарын Бабылдан шақырып шығару; бұл ерлер мен әйелдердің сол туды көруі арқылы жүзеге асады.

Жалау — жексенбілік заңның сынақ уақыты кезеңінде өздерінің адамдық болмысын Мәсіхтің Құдайлық болмысымен біріктіргендердің әскері. Осылайша, екінші жиналу «Есейдің тамырын» айқындайды: ол жоғары көтерілетін болады және Руттың екі қырлы пайғамбарлық рәмізін алып жүреді; Рут — жалау арқылы жиналып, Боғазға қосылатын басқа ұлттан шыққан әйел, ал Боғаз — бір жүз қырық төрт мыңның рәмізі, сондай-ақ Рут үшін құнын төлеп, оған жақын туыс болған Құтқарушының да рәмізі. Мәсіхтің Құдайлық болмысы адам табиғатының құлаған тәнімен тәнге енуде біріккен кезде, Ол бізге жақын туыс болды. Жоғары көтерілген жалау — хабар арқылы біріктірілгендер; олар жексенбілік заңға дейін өздерінің адамдық болмысын Мәсіхтің Құдайлық болмысымен біріктіру ісін аяқтайды.

Біз бұл зерттеуді келесі мақалада жалғастырамыз.

«Киелі кітапты зерттеген сайын, оны бағалау арта түседі. Ізденуші қай жаққа бет бұрса да, Құдайдың шексіз даналығы мен сүйіспеншілігінің көрінісін табады.

“Яһуди ғибадаттық тәртібінің мәні әлі толық ұғынылған жоқ. Оның рәсімдері мен нышандарында ұлан-ғайыр да терең ақиқаттар көлеңкелі түрде бейнеленген. Оның құпияларын ашатын кілт — Ізгі хабар. Құтқарылу жоспарын тану арқылы оның ақиқаттары санаға ашылады. Біз түсініп жүргенімізден әлдеқайда артық, осы ғажайып тақырыптарды ұғыну — біздің артықшылығымыз. Біз Құдайдың терең нәрселерін түсінуге тиіспіз. Періштелер де өкінішке толы жүрекпен Құдай Сөзін зерттеп, тек Оның Өзі ғана бере алатын танымның ұзындығы мен ені, тереңдігі мен биіктігіне көбірек жету үшін дұға ететін адамдарға ашылған ақиқаттарға үңілуді қалайды.”

«Біз осы дүниенің тарихының аяқталар шағына таяған сайын, соңғы күндерге қатысты пайғамбарлықтар әсіресе біздің зерттеуімізді талап етеді. Жаңа Әсиет жазбаларының соңғы кітабы біз түсінуге тиісті ақиқатқа толы. Көптеген адамдар Аян кітабын зерттемеу

үшін кез келген сылтауға қуана жүгінетіндей, Шайтан олардың саналарын соқыр етіп тастаған. Бірақ Мәсіх Өзінің қызметшісі Жохан арқылы мұнда соңғы күндерде не болатынын жариялаған, әрі Ол былай дейді: “Осы пайғамбарлықтың сөздерін оқитын, тыңдайтын және онда жазылғандарды сақтайтын адам бақытты”. Аян 1:3.»

«Мәңгілік өмір дегеніміз — Сені, жалғыз шынайы Құдайды, әрі Сен жіберген Иса Мәсіхті тану», — деді Мәсіх. Жохан 17:3. Неліктен біз осы білімнің құнын сезіне бермейміз? Неліктен бұл даңқты ақиқаттар жүректерімізде жалындап, еріндерімізде дірілдеп, бүкіл болмысымызға түгелдей сіңіп тұрмайды?

«Өз Сөзін бізге беру арқылы Құдай бізді құтқарылуымыз үшін қажетті әрбір ақиқаттың иесі етті. Мыңдаған адамдар осы өмір құдықтарынан су алды, бірақ қордың ешбір кемігені жоқ. Мыңдағандар Жаратқан Иені өз алдарына қойып, Оған қарап, сол бір Бейненің өзіне өзгерді. Олар Оның мінез-құлқы туралы айтқанда, Мәсіхтің өздері үшін кім екенін және өздерінің Мәсіх үшін кім екенін баяндағанда, рухтары өз ішінде лапылдап жанады. Бірақ бұл ізденушілер осы ұлы да қасиетті тақырыптарды сарқып бітірген жоқ. Тағы мыңдағандар құтқарылу құпияларын зерттеу ісіне кірісе алады. Мәсіхтің өмірі мен Оның миссиясының сипаты жайында толғанған сайын, ақиқатты ашуға деген әрбір талпыныста нұр сәулелері барған сайын айқынырақ жарқырай түседі. Әрбір жаңа ізденіс осы уақытқа дейін ашылғаннан да тереңірек қызықты бір нәрсені танытады. Бұл тақырып сарқылмас. Мәсіхтің тән алып келуі, Оның күнәні өтейтін құрбандығы және дәнекерлік қызметі туралы зерттеу уақыт бар болғанша ынталы зерттеушінің ойын баурайтын болады; ал ол сансыз жылдары бар көкке көз тіге отырып: “Тақуалық құпиясы ұлы”, — деп дауыстайды.»

«Мәңгілікте біз осында алуға болатын ағартуды қабылдағанымызда, түсінігімізді ашар еді дегенді үйренетін боламыз. Құтқарылу тақырыптары мәңгілік ғасырлар бойы құтқарылғандардың жүректерін, ақыл-ойларын және тілдерін баурайтын болады. Олар Мәсіх Өз шәкірттеріне ашып беруді аңсаған, бірақ олар сенімдерінің жетіспеуінен ұғына алмаған шындықтарды түсінетін болады. Мәсіхтің кемелдігі мен ұлылығының жаңа көріністері мәңгі-бақи, мәңгі-бақи ашыла беретін болады. Шексіз ғасырлар бойы адал Үй Иесі Өз қазынасынан ескі мен жаңаны алып шығатын болады». Christ’s Object Lessons, 132–134.